

**Tractatvs De Præventionē Ivdiciali [!], Sev De
Contentione Ivrisdictionvm**

Tonduti, Pierre François de

Lvgdvni, M.DC.LXXIII.

Capvt LIV. Diffusius explicantur dicta superius c. 50. num. 11. &
declaratur, quando in criminalibus oriatur præuentio. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98370](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98370)

- 11 Sedres extra omnem controuersiam ponitur, propter vim bullarum Pontificiarum, quibus cauetur, ut dicti Magistratus durante eorum officio, quoad ad forum vocationes, easdem habeant immunitates, exemptiones & priuilegia, quæ militibus armatæ militiæ, & illi intendentibus, concessæ sunt, perinde ac si absque vllâ fictione milites armatæ militiæ existerent, illiusque exercitio vacarent.
- 22 Atque ideo cum milites armatæ militiæ, qui seruitio Principis incumbunt, habeant illud priuilegium, ut interim in eorum causis superseatur, quod priuilegium apud Neapolitanos Exceptio hostica nuncupatur, ut apud Afflict. in cons. lib. 2. rub. 19. & in sua decis. 84. Ricc. collectan. 1. 373. merito dictum fuit non solum Consules, sed etiam Assessorem qui ex eisdem Bullis eodem fruitur priuilegio, litem prosequi non teneri pendente anno sui officij.
- 23 Neque ob stare dictum fuit quod opponeretur, exceptionem illam, hosticam nuncupatam, non habere locum in Iudicio spoliij, quale intentari dicebatur, Giurb. decis. 118. num. 31. † Respondetur enim quod Afflictus per Giurbam allegatus loquitur in spolio recenti, quando miles iussus ire ad bellum, post huiusmodi iussionem, confusus de sua supersestoriâ & exceptione dilatoriâ, spoliati aliquam tunc enim verum est non gaudere suo priuilegio causæ suspensionis; secus est si spoliū præcederet iussionem eundi ad bellum; prout in casu proposito præsumitur spoliū longo tempore præcedebat electionem ad dictum Magistratum: Afflict. idem num. 10. Et ita fuit per supersestoriâ iudicatum & executioni demandatum.

CAPVT LIV.

ARGVMENTVM.

Diffusus explicantur dicta superius cap. 50. num. 11. & declaratur, quando in criminalibus oriatur præuentionio. Dum Iudex procedit per Inquisitionem, vtrum sufficiat ad præuentionem, quod inquisitio producta sit in actis. Vtrum causa falsitatis sit sufficienter præuenta per accusationem ad hoc ut superseatur in causa Ciuili, si citatio delinquentis non interuenit. Falsitatis propositionem per viam exceptionis, nihil facere ad præuentionem, & quomodo differant inter se quæstio præuentionis causæ, & præiudicialitatis vnius ad aliam.

SVMMARIVM.

- 1 Querela sola criminalis, nisi vltimus citatio delinquentis interuenierit, non dat præuentionem ob quam supersestori debet in causa ciuili.
- 2 Ampliatur ut non sufficiat mandatum de citando, ad hoc ut causa criminalis dicatur præuenta, contra ciuilem.
- 3 De falsitate per modum exceptionis propositâ, tractandum est coram eodem Iudice, nec agendum hoc casu de præuentione.
- 4 Exceptio falsitatis, nisi sit euident, non retardat

executionem obligationis Cameralis. Fallit tamen ex statuto Auenionensi.

- 5 Simplex accusatio criminalis, non dat præuentionem.
- 6 Antequam citatio partis fuerit in criminalibus executioni demandata, Iudex potest querelam ex actis tollere & abolere.
- 7 Aliud est præuentionio Iudicis, aliud voluntas præueniendi.
- 8 Per solas informationes & examen testium causa criminalis non est præuenta.
- 9 Iudex qui præuenit per citationem præsertim realem, præferitur illi qui præuenit in capiendis informationibus ibidem.
- 9 Quomodo considerari debeant in criminalibus præuentionio causæ & præiudicialitas eiusdem.

V M dubitaretur, vtrum causa criminalis inter duos præuenta esset, ad effectum, ut eâ pendente supersestori in causa Ciuili; Oppositum fuit, Criminalem non esse præuentam: quia licet data fuisset querela partis apud acta, nondum tamen facta fuerat rei citatio ante motam causam Ciuilem: Textus est in l. liberius, 2. & ibi Bartol. ff. de in ius vocand. Butar. decis. 286. n. 4. adeo ut non sufficiat ad effectum præuentionis, quod Inquisitio in actis producta fuerit: Bald. in l. 1. c. quando libell. princip. dat. n. 3. versic. secundo quaro, Caltrenf. & alij in d. l. liberius, quia hæc non est præuentionio; sed voluntas præueniendi: Bolla de foro compet. n. 103.

Neque sufficit mandatum de citando factum per Iudicem, sed requiritur effectualis citationis executio, quæ est initium cuiuslibet processus, Farinat. quest. 7. num. 56. Et licet idem Farinat. q. 100. n. 66. dicat quod accusatio super falsitate instrumenti, faciat ut in causâ Ciuili in qua tale instrumentum productum est, superseatur: ex quo videtur inferri, quod ad præuentionem sola accusatio sufficiebat absque citatione: hoc tamen non dicit Farinat. nec Authores ab eo allegati. † Cum plures ex ipsis loquantur de falsitate opposita per viam exceptionis, in quibus terminis loquitur decisio Rotæ in illa Ferrariensi pecuniaria die 12. Junij 1551. coram D. Baren-go, quam ibi allegat Farinatius: Quia in casu illius decisionis tractabatur de impedienda executione obligationis Cameralis, propter oppositam falsitatis exceptionem, de qua notoriè & in promptu constare poterat per exhibitionem librorum mercatoris illius, in cuius fauorem obligatio facta fuerat, ut patet ex decisione 274. apud Verall. p. 2.

Similiter Barbat. consil. 43. numer. 12. versic. Venio nunc ad aliam volum. 1. loquitur de falsitate opposita per viam exceptionis, de qua prius tractandum est, & decisio illius postea coniungenda cum negotio principali, ut simul exceptio cum actione iudicetur, ut per Salicet. in l. 2. in princip. C. ad l. Cornet. de fals. ad quam se remittit, in l. si docueris, num. 1. in primo notabili, C. eodem tit.

Ita tamen, ut dum agitur de executione obligationis Cameralis (cessante statuto in contrarium, quo permittitur reo, ut intra dilationes statutaras opponat exceptiones aduersus instrumentum, suspensâ interim executione) exceptio falsitatis debeat esse euident, alias non retardet executionem: Zachias d. obligat. Camer. q. 17. n. 8. & Rota post eius tractatum decis. 110. n. 3.

Et sic Doctores omnes qui tractant de oppositio-
ne falsitatis per viam exceptionis, nihil faciunt ad
quæstionem nostram præuentionis, non enim intrat
consi

consideratio praeuentionis, quando tractatur de falsitate, aut alia rei defensione per modum exceptionis opposita, cum certum sit exceptionem coram eodem Iudice, eodemque Notario causae principalis esse tractandam & decidendam, vt dictum est, p. 1. c. 15. n. 18.

Quod autem attinet ad alios DD. per Farinacium citatos, qui non solum de exceptione, sed etiam de accusatione falsi loquuntur. Rota decis. 109. n. 13. apud Buratium, & ex ea Gratian. *discept.* 53. n. 78. & 79. Respondent, & verè, quod nullus ex ipsis loquitur de simplici accusatione, praesupponendo, quod ad praeueniendum ultra accusationem debeat interuenire citatio, & imò dicunt aliqui Doctores, quod antequam citatio in criminalibus fuerit executioni demandata, Iudex potest inquisitionem apud acta remissam retrahere & abolere, (quod ego intelligerem, vt fieri posset ex iustà causà.) Ratio est, quia per solam inquisitionem in actis remissam non oritur aliqua praeuentionis iurisdictionis: Ca-
7. Arenf. in *dict. leg. liberius*, 2. ff. de *in ius vocand.* & Et ante citationem transmissam, non dicitur praeuentionis, sed voluntas praeueniendi, vt supra dictum est, & notat Bald. in *leg. 1. n. 15. in fine Cod. de confess.* Farinac. *dict. quest. 7. n. 57. & 60.* Quod etiam dixit Marian. Socin. in *cap. proposuisti*, n. 16. de *foro compet.* Decian. in *tract. crimin. tom. 1. lib. 6. cap. 21. n. 1.* & Angel. in *l. si quis posteaquam*, ff. de *iudic. versic. Unde malefactor capto*, & in *versic. Secus si po-*
8. *restus*, quem citat & sequitur Vincent. de Franch. *de- cis. 505. n. 15.*

Et quamuis Socinus loco citato dicat, quod licet non fuerit facta citatio, si tamen Iudex processerit ad examinationem testium, forè censetur praeuenisse: eius tamen opinio, quam dubitatiuè tenuit per verbum *forè*, non potest saltem, quia de contrario satis patet ex supradictis, & ideo rectè illa opinio refutatur apud Vincent. de Franch. *dicta de- cis. 505. n. 16.*

Quod si ex duobus iudicibus, vnus praeuenisset per capturam rei, alius vero per informationes, captura vt fortior praeualeret, & Iudici reum detinenti causa esset adiudicanda: Gammat. *dec. 30. n. 6.* quem citat & sequitur Amendol. ad Vincent. de Franch. *dicta decis. 505. n. 2.* Capiblan. de *iure Ba-*
9. *ron. pragmat. 8. p. 2. n. 112.*

Si autem vnus per citationem personalem legitime executioni demandatam & effectuatam praeuenisset, hic etiam praefendus esset alteri, qui per solam informationum assumptionem, & illarum apud acta remissionem, praecupasse iurisdictionem praeenderet, vt praeter DD. citatos tradit Guazzin. de *defens. reor. defens. 1. cap. 9. numero 3. 4. & 5.*

Notandum autem hic est, quando agitur vtrum causa Civilis praeiudicet Criminali, non esse confundendos terminos praeuentionis & praeiudicialitatis. Quia si benè aduertatur, praeuentionis respicit Iudices, videlicet vter ex duobus iudicibus, qui de causà cognoscere praevidetur, sit alteri ex capite praecupationis illius praefendus. Et hoc casu ille praefendus est in iudicio causae Criminalis coram quo de illa fuit oppositum siue principaliter, & per modum actionis, siue incidenter & per viam exceptionis: quia quoties de crimine, veluti de falsitate etiam incidenter, & per viam exceptionis opponitur in causa civilis, non potest deinde procedi ad nouum iudicium criminale, vt diximus *parte prima. cap. 16. n. 5. & cap. 15. n. 18. & sequentib.* Secundum què, non ita pridem in quadam causa graui

Sanlegerij de Prauent. Iudic. Pars II.

fuit iudicatum non esse locum iudicio criminali, quia iam de falsitate fuerat oppositum per viam exceptionis in iudicio Civilis.

Præiudicialitas vero non respicit Iudices; sed potius causas, videlicet quænam ex duabus controuersis prius debeat terminari, siue coram eodem, siue coram diuersis iudicibus, hoc nihil interest ad effectum præiudicialitatis: vt post Bartol. in *leg. qui prior 29. versic. Aut vtrique continet petitorium*, ff. de *iudic. & Bald. in l. ubi pactum 40. n. 4. C. de transactionibus*; dixi, p. 1. c. 15. n. 1.

Ergo si de praeuentione sit controuersia recurrendum erit ad regulas praeuentionis. Si de præiudicialitate causarum, ad præiudicialitatis regulas, quæ diuersæ sunt: vt colligitur ex notatis per Farin. de *uariis & diuersis quest. 9. 100. n. 69. & 70.* De his autem causis præiudicialibus, satis egimus suis in locis *parte prima.*

CAPVT LV.

ARGVMENTVM.

De præiudicio causæ super dominio directo motæ ad causam commissi, seu caducitatis. Necnon contentions inter duos dominium directum ad se pertinere prætendentes ad causam solutionis laudemij, vel canonis emphyteutici. Et quæ sit differentia Domini directi vocati in euictionarium, vel assistentis causæ pro suo interesse: aut aliàs circa modum quo de dominio directo disceptatur.

S V M M A R I V M.

1. *Questio super competentia Domini directi est præiudicialis controuersia motæ super commissi, vel caducitatis rei quæ supponitur moueri sub illo Dominio.*
2. *Duobus Dominis directis inuicem de Dominio contendentibus, interim emphyteuta non debet molestari.*
3. *Ampliaturs vt ne quidem hoc casu emphyteuta possit cogi ad soluendum, etiam data cautione per præsumtum Dominum directum de illum releuando.*
4. *Potest tamen interim emphyteuta cogi ad deponendum, vt soluantur illi ad quem de iure pertinebit Dominium.*
5. *Prauentio si fuerit facta per vnum ex prætendentibus Dominium directum prædij emphyteutici ad se pertinere, vtrum vnus ex illis qui passus est se praeueniri ab alio, possit nouam litem pro suo iure mouere.*
6. *Si Dominus directus secundo loco vocatus, compareat vocatus tanquam euictionarius, teneatur litem prosequi in illo foro in quo causa fuit præuenta.*
7. *In Clerico ad quem spectare prætenditur directum Dominium, vtrum sit aliquid speciale quoad forum, ratione emphyteuticæ, & Domini directi in ius vocetur vti euictionarius.*
8. *Si emphyteuta conueniatur principaliter, causa tractanda est coram Iudice eius competenti. Quid in emphyteusi Ecclesiastica.*

I i Si